

Стойчо Пенеђ

БОГ ИМА...!

Трябђа да има бог!

© Стойчо Пенов, автор, 2019 г.

© Книгоиздателска къща „Труд“, корица, 2019 г.

© Книгоиздателска къща „Труд“, 2019 г.

ISBN 978-954-398-604-0

Стойчо Пенев

БОГ ИМА...!

Трябва да има бог!

Разкази за морето

Книгоиздателска къща „Труд“
София, 2019

Печелившият фиш

Все още изнервен от негодника, когото полицаят преди малко изведе, стоях до прозореца и разсеяно гледах минавачите, преминаващи край полицейското управление. Познавах кой ще влезе във входа на управлението и кой просто ще подмине. Кой знае защо, когато обикновенните хора независимо по какъв повод влизат в полицейското управление, се притесняват. И това си им личи! Не се притесняват криминалните. Не се притесняват опитните изпечени в занаята негодници, които неведнъж са били докарвани с белезници в полицията и след няколко часа, или най-много след няколко дни, са били освобождавани поради липса на достатъчно доказателства. Пред съда доказателствата никога не бяха достатъчни. Бях гневен от поведението на мръсника, който преди малко наредих на дежурния сержант да задържи. Той през цялото време на разпита се държа снизходително с мен и ми се присмиваше. Беше сигурен, че най-много до довечера ще го пуснем. Така е!... Ще го пуснем!... Скоро ще пристигнат адвокатите му, ще изтъкнат един куп причини за незаконното му задържане, ако трябва, ще платят гаранцията и ще го освободим. А той беше гад!... Целият град знаеше, че е гад! За да изпусна парата, исках да отворя прозореца и да запала цигара... Не успях.

На вратата се почука:

– Господин инспектор, доведох заподозрения – бързо от-
рапортува дежурният сержант и излезе.

Заподозреният беше висок и брадясал мършав, възрастен човек с насинено око и подута кървава долна устна, навлечен в тази лятна горещина с дебело зимно сако, под което се показваше закопчано, мръсно, с неопределен цвят елече, а под него – скрито надничаше смачканата яка на

още по-мръсна и навярно с месеци не видяла вода и сапун риза. Мъжът миришеше на животно и кой знае защо – на загниващ шпеков салам. Миризмата му моментално изпълни цялата стая. В процеса на разговора, който предстоеше, из стаята щяха да плъзнаха още по-коварни миризми, най-унищожаващата от които беше миризмата, носеща се от скъсаните му плетени обувки. Моментално изпитах желание още в същия миг да го прогоня от стаята, или поне докато не го изкъпят, да не ми се мярка пред очите, но професионалният ми инстинкт надделя над отвращението, което ме обхвана в този момент. Все пак това беше част от рисковете на професията.

– Седни! – посочих стола срещу бюрото ми и се направих, че не забелязвам протегнатата мръсна, наранена, сякаш нахапана от животно ръка, с огромни неизрязани нокти. Големи ръце, с огромни черни нокти, натъпкани с кал и мръсотия, където разни микроби, вируси, бактерии и други болестотворни твари в тях си живеят живота. Там те отдавна бяха намерили прекрасни условия за живот, за които заподозреният, като някой бог, им бе предоставил цялата територия на своите ръце, а вероятно и на цялото свое тяло, като им бе отпуснал достатъчно дълъг исторически период от време, без да използва вредни за живота и здравето им отровни бойни вещества като топла вода и сапун и бе полагал топли грижи те да се възпроизвеждат, докато преминат през всички етапи на генно, социално и културно развитие, за да се превърнат в миниатюрни разумни същества, способни да създадат могъщи цивилизации със съответните държавни, правни, културни и военни структури.

А и по устав не е препоръчително да се ръкуваме със задържаните.

Мъжът смутено прибра ръката си, огледа я и вероятно сам прецени, че той на мое място едва ли ще стисне такава мръсна ръка, и примирено седна на стола.

– Такааа!... Име!...

– Аркадий Николаевич Петров – с насечено подсвирване отвърна той.

– Как?

– Аркадий Николаевич Петров – отново подсвирна стареца и от този момент нататък през цялото време на разпита той подсвиркуваше на всяка звучна и беззвучна съгласна от своята реч, защото си личеше, че двата му предни зъба от съвсем скоро бяха избити.

– Ти руснак ли си?

– Не! Дядо ми е бил руснак. Бил е войник във войските на Врангел по време на революцията в Русия и е пристигнал тук след...

– Добре, добре!...

„Боже, този миризливец ще ме удуши!...“ – станах и широко разтворих прозорците.

– Кажете сега, Аркадий, ти ли бутна човека от моста, или той сам падна?... – въпросът ми бе арогантен, непрофесионален и много тъп. Понякога тъпите въпроси дават резултат.

– Не съм го бутнал, господин инспектор, аз исках да го спася!

– Как?... Като го бутнеш от моста?... – Още тъпи въпроси.

– Не, господин инспектор. Той искаше да се самоубие, а аз го държах и дърпах да не падне.

– Свидетелите казват друго. И четиримата твърдят, че ти си го бутал – тук излъгах. Показанията на всички бяха различни и противоречиви.

– Не!... Те лъжат! Всъщност може би не лъжат, а просто не са видели как стана всичко. На него това не му беше за първи път...

– Кое не му беше за първи път?

– Това. Да направи опит да се самоубие!

– И друг път ли е правил опити?

– Да... Първия път, когато опита да скочи от моста, аз го спасих. Може ли да разкажа как стана?

– Може... Давай...

– Това беше миналата година. Прибирах се към... Е, всъщност беше късно вечерта и аз се прибирах към моста. Вечер там, под моста, намираме подслон – аз и други като

мен, все клошари и бездомници. Беше краят на лятото или по-скоро ранна есен. Валеше ситен пронизващ дъжд и лека мъгла се стелеше над моста. Бързах да се подслоня под моста, когато забелязах там, под лампата, как един дребен човек се мъчи да прескочи зида, който служеше за парапет на моста. Зидът беше висок, а човекът беше много дребен и драскаше с крака по цимента и това му костваше доста усилия... Разбрах, че не му е чиста работата, и се затичах, и в момента, когато дотърчах, той вече се бе покатерил, а влакът идваше, и миг преди да скочи, го хванах здраво за ревера на костюмчето му! „Къде бе, приятел?!...“ – извиках му аз и го задърпах към себе си. „Пусни ме, бе, копеле!... Пусни ме, мамка ти!... Пусни ме, защото ще те убия!...“ – крещеше той и се дърпаше, и се извиваше, но аз все пак бях доста по-висок и по-силен от него, смъкнах го долу, поставих го на тротоара. Да, поставих го, защото го бях взел на ръце и го поставих на плочките и го натиснах за раменете да седне. Той седна на мократа земя и като инатливо ядосано дете зарита. „Кой си ти, мамка ти? – и ме напсува. – Карал ли те е някой да се месиш?!...“ – и пак ме напсува. „Ей, пич!... – му казах аз. – Не ме псувай, защото ще ти шибна един – и го плеснах зад врата, а той май пак щеше да ме напсува, но аз наврях кутрето си в ноздрата на носа му, издърпах лицето му към моето и му изшътках много заканително: – Шшттт!...“ И той млъкна. После отново го принудих да седне, седнах и аз до него и двамата, опрели гръб в циментовия зид, както ни валеше дъждът, го попитах защо иска да сложи край на живота си. Той сякаш се колебаеше да продума. Помълча около минута и бавно започна: „Защото съм глупак, господине!... Защото съм некадърник, защото съм неудачник – и докато си изброяваше кусурите, гневно се удряше с юмруче по коляното. – Защото никога никой не ме е уважавал, защото съм жалък. Така казва жена ми... „Ти! – казва тя. – Ти си най-нещастното, най-жалкото, най-мизерното, най-тъпото, най-некадърното отвратително същество, което е съществувало на тази планета. Ти си само един дървен философ.“ Знаем, че ще ми кажеш, че много жени така говорят за мъжете си, но бедата

е в това, че жена ми е права. Знаеш ли?... Аз съм с висше образование. Това трябва да говори, че трябва все пак да имам някакъв авторитет. Да, ама не!... Аз нямам авторитет, никакъв авторитет нямам. В завода, където работех, и последният, най-тъпият хамалин, имаше повече уважение от мен. Мен никои не ме уважаваше. Работниците ми се присмиваха! Децата ми не ме уважават! Презират ме...! Наскоро в завода уволниха няколко работника. От инженерния състав уволниха единствено мен. Уволниха ме без никакво обяснение. А и аз не отидох да търся обяснение защо ме уволняват. Не отидох, защото знаех, че ме уволняват за некадърност. Аз ако бях собственик на такова предприятие, нито миг не бих държал такъв некадърник като мен. „Не думай бе, момче!“ „Така е!...“ – потвърди той. А сега и жена ми ме изгони от дома. Ама аз действително съм много некадърен, господине. Един пирон не мога да забия в стената. Наистина е така. Докато го забия, си изпочупвам пръстите на ръцете. Много съм некадърен! За нищо не ме бива!... Преди няколко дни жена ми ме накара да оправя чекмеджето на шкафа в кухнята. Онези чекмеджета, дето са на ролки и се плъзгат, като ги отваряш или затваряш. Наврях се под чекмеджето на шкафа и видях, че на едната ролка оста е паднала. Лесна работа! Трябваше да поставя оста на ролката, но се налагаше някой да натисне дъното на чекмеджето отвътре, за да фиксира ролката. Казах на жена ми леко да натисне и тя дойде да ми помогне. Поставих оста и реших да проверя какво съм свършил, а и да покажа на жена си колко ме бива. Забравих да я предупредя да си дръпне ръката и силно дръпнах чекмеджето. И знаеш ли какво стана? Така силно го треснах, че ѝ строших пръстите. Сега тя ходи с гипс на ръката. Знаеш ли? – почти шепнешком ми довери той. – Не бива, не бива такива нищожества като мен да живеят на тази земя!... Те самите страдат, но и хората покрай тях страдат от тяхната некадърност. Мразя се! Мамка му, как се мразя и как се презирам!... Понякога се погледна в огледалото и като си видя физиономията, се гледам, гледам и както се гледам, си шибвам два шамара и си плюя на физиономията в огледалото!... Мразя се, мамка

му, презирам се и се отвращавам от себе си, затова трябва да сложа край на това. Трябва да се самоубия!... Тъкмо събрах кураж! А сега ти ми попречи, глупак такъв!“ – изкрещя яростно в лицето ми дребосъкът. „Кротко! Кротко бе, човек! Не си жалък. Въобще не си жалък!... – опитах се да го утеша, ама той наистина много жалко изглеждаше с тази мокра полуплешива главица, със залепнала по черепа му рядка и дълга косица. – Пийни!... Нещата ще се оправят!... Пийни!...“ – и му подадох шишето с ракия, което винаги нося със себе си. Ама сега, шефе, шишенцето ми не е в мен, защото полицаят долу в дежурната на първия етаж ми го взе. Шефе, сега като ме пуснеш, ще ми го върнат ли? – загрижено ме попита Аркадий.

– Ако преценя, че нямаш вина за убийството на човека, разбира се, че ще ти го върнат.

– Нямам вина бе, началник. А и кой изверг би посегнал на живота на този човечец. Та това беше най-кроткият, най-добрият и най-безобидният човечец, когото съм виждал. Той беше душичка, началник. Та аз му дадох да пийне от моята ракийка и пак взех да го утешавам, че утре ще се успокои, ще се прибере при своята женичка и при дечицата си, и нещата ще се оправят. Той само поклати глава и глухо промърмори, че не може да се прибере, защото жена му много злобно и яростно го е изгонила, а знае също, че тя си има любовник. Всъщност много отдавна знае, че тя си има любовник, но той като истински мухльо винаги се правил, че нищо не подозира. Предполагал, че нещата от само себе си ще се уредят. Както и да е! Аз му дадох още няколко пъти да си пийне и той се напи. Както седяхме на мокрия тротоар на моста, изведнъж клюмна и заспа. Сигурно от умора и от напрежение. Ама и той самият изобщо никак не можеше да носи на пиячка, шефе. Наложих се да го кача на гърба си и да го занеса под моста при другите бараби, където имаше запален огън. От този момент аз започнах да се грижа за него. Другите от тайфата също добре се отнасяха с човечеца. Освен мен, най-грижовна към него беше дебелията Поля. Всъщност тя се казва Пула. Някога като млада, когато дошла от село в града, се кръстила Поля.

Не си харесвала името. Новото име било по-интелигентно. Пула било много селско. Проститутка беше като млада. Целият град я знаеше. Добра душа е женичката. Зиме в студените нощи го приютяваше при себе си. Гушваше го в обятията си да не мръзне, защото на него, горкия, все му беше студено. Но основно за него се грижех аз. А инак с този човечец нямах проблеми. Той беше много послушен. Навсякъде ходехме двамата. Ама не можа да се приспособи към живота на клошарите това момче. Много му беше трудно. Ама то и клошарството не е за всеки, шефе. Както казваше един мой колега – бивш капитан далечно плаване, също бездомник като мен, да, има и такива хора при нас: „За да си клошар, казва той, трябва да ти идва отвътре, талант е нужен за тази работа. Не можеш да се преструваш на клошар, ако не си роден за такъв. Истинският клошар още от дете проявява дарбата си. В своето сложно многообразие клошарството може да се прояви под различни форми: и не е необходимо бъдещият клошар, когато порасне, непременно да спи под мостовете или в изоставените сгради. В живота си може да бъде всякакъв, и началник може да стане, и депутат може да стане, и министър може да стане, и никой да не подозира, че този човек по душа е клошар, но в поведението си този човек винаги ще си остане клошар. Той винаги ще се оглежда да прибере нещо, да скъта нещо настрана, винаги ще се зарови за нещо в боклуците“.

– А ти истински клошар ли си?

– Не!... Нямам дарба за това. Аз съм само един дилетант в занаята. Щом се срамувам от това, значи не ми е там силата. Когато ровя в кофите, аз страдам, пазя се някой да не ме види. Истинският клошар не се срамува, не страда от това, че някой може да го е видял. В този миг той е ловец, в този миг той е хищник, в него се проявява страстта на хищник, когато рови из казаните за боклук. Виждал съм ги. И между нас има такива, които, когато ровят в кофите с боклук, ровят с настървение и с вдъхновение, като златотърсачи, сякаш очакват да открият в казана за боклук най-голямото съкровище. Природна дарба имат за тази работа хората. А

аз, както казах, случайно попаднах в занаята и не съм истински клошар. Но Малкото Коленце съвсем не го биваше за тези неща...

– Кое Коленце?

– Малкото Коленце. Е, този, когото сега ме обвинявате, че съм блъснал от моста. Така го наричахме, защото беше дребен, нежен и слабичък.

– Как му беше фамилията?

– Не знам. Никога не съм го питал, а и да ми е казал някога, съм забравил. Ние там, в нашето общество, нямаме фамилии. Всички си казваме само на име или на прякори. Ама той наистина беше голям смотаняк бе, началник. Наистина за нищо не го биваше. Никак не го биваше изобщо в нашата работа. Не знам какъв е бил в професията си, но в нашата работа никак не го биваше. Биваше го само да говори културно. Е, наистина много културно се изразяваше. Личеше си, че много книги бе прочел. Ако беше станал адвокат, сигурно от него по-добър нямаше да има. Понякога, като си пийнеш, говореше за едни сложни неща, от които аз нищо не му разбирах. Никой от момчетата не му разбираше! Само капитанът знаеше за какво става дума. Капитанът бе образован и умен човек. Пропил се и затова попаднал при нас. Говореха си двамата и се разбираха. Но Колето май бе по-подготвен по тези теми. Много му сечеше пипето! Нали ти казвам, ако бе станал адвокат, от него по-добър нямаше да им. Много често даваше примери от един философ. Някой си Флойд или Фройд и един друг с едно особено китайско име. Някой си Юнг. Май Колето наистина и той доста си падаше по философията. Изглежда, че права ще излезе жена му. Биваше го само за философ или за адвокат. Но иначе за нищо друго не го биваше. Срамуваше се да рови по кофите и все настрани седеше да не си помислят хората, че има нещо с мен, когато аз ровя в някоя кофа. А и да краде не го биваше, абе за нищо не го биваше. Всъщност аз си го издържах.

– Близки ли бяха отношенията ви?

Старецът ме погледна изненадано и обидено.

– Началник, аз не съм педал, а и Колето, макар че беше

фино момче, също не беше обратен. Какво искаш да кажеш с това дали са ни били близки отношенията?

– Е, приятели ли бяхте?

– Не знам! Никога не съм се замислял за това. Аз просто се грижех за него, защото мисля, че ако не бях аз, той съвсем щеше да пропадне. Е, щом е попаднал при нас, значи вече е попаднал де, ама поне имаше кой да се грижи за него...

– Споделяше ли с теб?

– Споделяше рядко. Случваше се, като се напие. А той се напиваше много бързо, за да има време да ми разказва живота си. Никога нищо хубаво не каза за своя живот. Майка му била тиха, кротка и интелигентна женица. Много религиозна жена, която силно вярвала в Бог и строго спазвала религиозните порядки. Убедено вярвала и в моралните ценности на обществото. Сигурно като малка е била много ентузиазизирана пионерка. Бащата бил тиранин. Полковник от армията. Все за подвизите на българската армия в миналите войни говорел. Бил висок, строен и с внушителна фигура. Все него избирали да води парада по време на манифестации. Умирал си да се перчи по парадите с парадната си униформа, със сабята си и другите дрънкулки по себе си. А инак си бил някакъв началник в интендантството или във военния резерв. Тормозел и него и майка му. Той принудил Николай да учи за инженер. Била по-мъжка професия. Презирал ги и двамата. Малкият Николайчо винаги търсел утеха в прегръдките на майка си и тя в неговите. Израснал слаб, безволев и страхлив. Като младеж бил много красив и морален и много четял. Красива романтична душа. Обичал поезията. Майка му го научила в любов към поезията. Той и сега беше много красив. Ако го изкъпеш и го облечеш с нови дрешки, щеше да е като кукличка! Момичетата много го харесвали, но когато той започнел да им говори за книги и да им рецитира стихове от поети, за които те никога не са чували, а и изобщо никога не са се интересували, те разбира се, веднага го усещали какъв е смотаняк и бързо-бързо го разкарвали. Това го обиждало! Не разбирал момичетата. Изобщо не му били ясни!... Той искрено бил убеден, че

докато не се ожени за момичето, няма моралното право да преспи с нея и че ако изчука някоя и не се ожени за същата, тя може да пропадне и никоой повече няма да я вземе за съпруга, щом тя не е девствена. Така го възпитавала майка му. Както казах, момичетата бързо го усещали, разкарвали го, и разбира се, веднага си намирали друг съвременен тарикат, който никак не страдал от такива вредни морални задръжки. Това съвсем убило самочувствието му, откъдето после следват неудачите. Знаеш ли, началник?... Колкото човек е по-кротък и добър, толкова повече не му върви в живота и толкова повече го преследват неудачите. Веднъж, това бе отдавна, с моята съпруга бяхме на курорт в Костенец. Вървахме със съпругата ми по една горска пътека близо до станцията, когато срещу нас се зададоха един мъж и една жена. Сигурно същия ден бяха пристигнали, защото дотогава не ги бях виждал. Жената беше средна на ръст, силна и волева. А мъжът висок, слаб, прегърбен и много кротък на вид човек, и аз разбрах всичко за него. По очите му разбрах, по плахия му стреснат поглед разбрах. Разбрах всичко за него! Този! Този човек беше пълен неудачник! „Тоня, казах на жена си, този човек, този човек е един невероятен нещастник. На него никога и в нищо не му е вървяло. След него бедите вървят с дузини. И той знае това. Той е от тези хора, на които, ако някъде се случи някоя беда, тя ще бъде на него, ако някой се спъне и падне в някоя локва пред всички, това ще бъде той. Ако някой хвърли развалено яйце върху тълпа от хора, яйцето ще падне на неговата глава. Той, той е посоченият за всички беди. Този човек е изоставен от жена си...“ „Много знаеш ти!... – реагира жена ми. – А тази жена, която е с него, каква му е? „Това не е неговата жена. Мисля, че тя също е разведена и е тръгнала с него, защото е кротък и добър и го съжалява. Защото смята, че ще му помогне да се съвземе. Тя е силната в тяхната връзка. Но скоро и тя ще разбере, че е вечен неудачник и не се поддава на промяна, и ще го остави. Ще го съжалява, но ще го остави. „Хайде сега и ти! Голям психолог се извъди!...“ След вечеря, както обикновено, се събирахме на пейките пред станцията, под едно огромно бороово дърво.

Опознавахме се! Не след дълго и той дойде с жената. На една от пейките имаше място и мъжът непохватно предложи на жената с него да седне, но тя отказа. Тогава той колебливо седна на края на пейката. Тъкмо се беше настанил, когато един огромен развален и киснат домат, хвърлен от едно гадно и зло копеле от третия етаж, се провря през клоните на бора и целият, както беше огромен, разкъсан, киснат и течаш, се стовари върху главата на току-що седналия нещастник. Повечето от почиващите се засмяха, някой доста силно и подигравателно. Човечецът, целият олян от размазания по главата, лицето и дрехите домат, стана, изгледа ни примирено, усмихна се смутено и печално и без да каже нищо, си тръгна... Тръгна си просълзен. Той беше кротък човек, началник, много добър и кротък човек, но не може така, началник, не може така човек да се оставя да бъде унижаван. В този миг той трябваше да скочи, да се развика, да се разпсува, да открие и, ако може, да накаже оскърбителя си!... Той нищо не каза! Тръгна си обиден и просълзан. Но както и да е!... Всъщност може би на този вид хора им харесва да бъдат съжелявани и обгрижвани... А може и съвсем естествено просто да не им върви. Господ ги е създал такива за по-голямо разнообразие. За да могат останалите хора чрез тях да избиват комплексите си. За да се забавляват с унижението на тези хора. Ако е така?... Ако е така, това е много жестоко и гадно. И подло, ако Господ ги е създал за това?!... След като той си тръгна, жената го последва бавно и колебливо, после спря за миг, обърна се към нас и гневно и злобно просъска: „Как!... Как не ви е срам?!... Негодници!...“. Повече те никога не дойдоха при нашата компания. Та така стоят нещата, началник, някои хора са посочени да бъдат такива, да бъдат нещастници и неудачници и посмешнице на хората.

Отдавна се бях убедил, че старецът не е убиец. Разследването също доказва, че си е чисто самоубийство и възрастният човек няма нищо общо със смъртта на нещастника. Просто ми беше интересно да слушам подробности от откровенния му простодушен разказ. А и бях длъжен да го изслушам докрай, защото той бе пряк свидетел на случая.

– Ти семейство имаш ли? Има ли кой да се грижи за теб?
– Имах някога, началник. Но жена ми почина преди три години и оттогава съм на улицата.

– Защо си на улицата? Нямах ли деца? Пенсия не получаваш ли?

– Имам началник. И деца имам. Двама сина. И пенсия получавам, ама си давам пенсията на големия си син. Дадох им пълномощно да ми получават пенсията. А тя и пенсията ми не е голяма, началник. Едно време работех на корабите на „Океански риболов“, а оттам пенсиите ни са много малки. Лъжехме се някога за валутата, която получавахме, но заплатите ни бяха много ниски.

– А защо си даваш пенсията на сина си? И защо не живееш при него?

– Не може, господин началник. Къде ще живея?... Няма място за мен. А и женичката му вече три години е на легло. Един негодник я осакати с колата си. Блъсна я на пешеходната пътека и избяга. Хванаха го, но съдът почти го оправда. Всъщност осъдиха го на година и половина и на петдесет хиляди лева кръвнина. Но досега нито в затвора е влязъл, нито нещо е платил. Затова давам цялата си пенсия на тях, а аз се оправям сам.

– А другият ти син къде е?

– Не знам!... Работеше нещо в Испания, след това замина за Германия. Преди два месеца се обади по телефона на брат си, че заминава за Канада. Щял да ходи в Аляска дървосекач да става, но досега нямаме вест от него. Той малко авантюрист си пада.

– Добре, кажи все пак какво стана този същия ден, когато човекът падна от моста и как стана това?...

– Ще ти кажа, началник. Този ден минавахме край тото пункта, когато... Ама, началник, нека да започна от по-ранните събития, защото се губи последователността и връзката с този случай.

– Добре. Говори тогава, каква е връзката с този случай?

– Един ден, седмица по-рано, аз тъкмо бях продал малко риба, която бях... бях... – разколеба се старецът. – Бях намерил!...

– Беше намерил? На улицата?

– Е, добре де... Бях откраднал от винтерите, които рибарите от риболовната база на черноморски риболов поставят в езерото. Да си призная, от време на време, когато не върви работата, открадвам си по някоя друга риба от винтерите в езерото или от таяните на рибарите в морето. Знам как става това, защото едно време, преди да тръгна с корабите на „Океански риболов“, работех като рибар в „Черноморски риболов“. Бях свил две-три сулки, бая големички бяха и бързо ги продадох. Купих едно шише ракия и седнахме с Малкото Коленце да се почерпим. Пийнахме си малко, аз бях в добро настроение и му разказвах нещо, а той мълчаливо ме слушаше. Да ти кажа, шефе, той не беше много от приказливите. Само като се напие, а той, както ти казах, много лесно се напиваше, само тогава се разприказваше повече... докато заспи. Не носеше на пиячка.

Вратата се отвори, оттам надникна колегата и ме погледна въпросително. Той трябваше да ме смени. Сега беше негов ред да играе ролята на доброто ченге. В момента аз бях лошото ченге. Кимнах му, че нямам нужда от него и той затвори.

– Та казвам ти, началник, аз му разказвах нещо, а той мълчеше и ме слушаше, или мислех, че ме слуша, защото по едно време разсеяно ме прекъсна и ми каза: „Знаеш ли, бай Аркадий, аз утре ставам на четирийсет и две години!“ – и тъжно се усмихна. И знаеш ли, шефе?... Това, което каза Колето, в сърцето ме прободде. Аз вече бях започнал да забравям, че той всъщност е голям, зрял мъж. Бях започнал да гледам на него като на момче, като на мой малолетен син. Млъкнах смутено и не знаех какво да кажа. Помислих си, че трябва да му подаря нещо, а не знаех какво. Какво можеш да подариш на един клошар? Пиене?... Та пиенето аз така или иначе си го споделям редовно с него, цигари не пуши. Дреха?... Та за какво му е на един клошар нова дреха. Та той още първата вечер ще я превърне на дрипа. А и в казаните много често намираме изхвърлени от хората доста сносни дрехи. И изведнъж се сетих. Изпратих го да ми купи цигари от магазина и му

казах, като се върне, да ме чака и никъде да не мърда, докато аз не се върна, защото имам малко работа. Той само повдигна рамене и промърмори: „Че къде мога да ходя?“. Изпратих го и бързо тръгнах към павилиона на тото пункта в центъра на града. Попълних един фиш от тотото. На другия ден го поздравих и му връчих фиша. Той, разбира се, не се зарадва, но ми благодари. А аз съвсем искрено му пожелах късмет, да спечели най-голямата печалба. Цяла седмица се молах дано фишът да спечели каквато и да е печалба. И малка да е, но да спечели нещо. Когато на другата неделя излязоха резултатите, аз нямах търпение да проверим фиша. Колето, разбира се, вече бе забравил и когато му казах, че е време да тръгваме да проверим, той не искаше да идва. Каза, че вече е късно, че има време и че тази работа може и друг път да стане, че няма смисъл, защото с неговия шибан късмет е сигурен, че нищо няма да спечели, но аз почти насила го замъкнах до тото пункта. Резултатите вече бяха излезли на таблото. Казах на Колето да си провери фиша, но той повдигна рамене и бръкна в джоба на мръсното си сако: „Провери ти!“, отегчено отвърна и ми го подаде. Взех фиша и погледнах таблото. Цифра по цифра. Погледнах още веднъж! И още веднъж! И още веднъж! Билетът печелеше!... Печелеше, мамка му!... Печелеше най-голямата печалба! Два милиона и петстотин и осемдесет хиляди. Свех цифрите още веднъж. И още веднъж. „Коле!!! – прошепнах дрезгаво. – Твоят фиш печели!“ . „Колко?“ – небрежно попита Колето. „Най-голямата печалба, Коле!“ – отново шепнешком отвърнах. „Два милиона и петстотин и...“. „Я не ме будалкай – прекъсна ме Колето и грабна фиша от ръката ми. – Дай аз да видя!“ . И дълго гледа Колето цифрите... Гледа!... Гледа! И изведнъж нещо му стана на това момче. „Спечелих!...“ – едва прошепна и пребледня. „Спечелих!... Спечелих, мамка му!... Спечелих най-последно, мамицата му мръсна и шибан късмет“... – разкрещя се: „Спечелих!... Спечелих!...“, и хукна по улицата, като размахваше фиша и крещеше същото. След това пак се върна. Отново провери фиша и пак закрещя: „Спечелих!... Спечелих!...“. „Тихо,

тихо, Коле!... Не викай, Коле! Никой не трябва да знае!... Тихо...“ – извиках му, но Колето не слушаше. Около него се събра тълпа. Всеки искаше да види печелившия фиш. А Колето размахваше фиша и продължаваше да крещи: „Спечелих! Спечелих, мамичата му мръсна напук на моя курвенски късмет“. „Дай, дай да го видя!...“ – посегна някой и го грабна от ръцете му, провери го и му го върна, взе го друг и пак му го върна, а тълпата ставаше все по-голяма. Минувачите се спираха и питаха какво става, какво крещи този луд. „Спечелил е най-голямата печалба!...“, „Айде, бе?!“. И също се присъединяваха към тълпата. Аз се мъчех да пробия и да взема фиша от този глупак, но тълпата ме отхвърляше. И фишът минаваше от ръка на ръка и всички го поздравяваха и му честитяха голямата печалба и отново фишът минаваше от ръка на ръка. Понякога попадаше отново в ръцете му, но отново някой го измъкваше от неговите ръце и пак му честитяха, докато някой изведнъж се провикна: „Ама този фиш не печели нищо! Нищо не печели! Съвсем нищо не печели!!!...“. Втурнах се през тълпата. Разблъсках хората и грабнах фиша от ръцете на този, който бе извикал, че фишът не печели. Проверих на таблото цифрите. Нямахте позната нито една цифра на този фиш: „Откраднахте го!... Откраднахте фиша, мамичата ви мръсна, копелета!...“ – разкрещях се и блъснах първия изпречил се пред мен: „Ти ли беше, копеле мръсно?“ – хванах някого за яката и го раздрусах. „Или ти, гад мръсна?...“ – хванах друг. „Или ти, изроде?!...“ – подгоних трети. Хората се дърпаха уплашени от мен и се пръснаха, а аз гонех ту един, ту друг, докато някакъв младеж, когото хванах за гушата, ми прасна два юмрука по лицето и ме събори на земята, крещейки: „Какво искаш от мен, дъртак такъв?... Какво съм ти направил?...“. „Фишът! – шепнеш объркано. – Кой ми открадна фиша?“. „Какъв фиш искаш от мен, дърт откачен идиот?!...“ После ме напсува, удари ми още един юмрук по мутрата и ме заряза. Право да ти кажа, началник, не бях сигурен дали този младеж открадна фиша. Можеше да е всеки от събралите се. Както и да е, началник. Аз се търкалях на земята, плюех кръв от разби-

тата си уста, защото младежът ми бе избил два зъба, като ме удари.

Старецът спря да говори, дълго рови в джобовете на мръсното си сако, докато намери двата зъба и ми ги пока- за, за да се уверя:

– И тогава погледнах към Малкото Коле. А той стоеше до таблото и гледаше към мен неосъзнато и безучастно. Гледа ме дълго, дълго, после бавно се приближи и както се търкалях на земята целият пребит, се надвеси над мен и се усмихна. Не! Засмя се, засмя се с облекчение, засмя се с някаква радостна, щастлива усмивка, сякаш най-после е намерил вярното решение, и ми прошепна: „Аз ти казах!... Видя ли, а?!... Аз нали ти казах! Какво ще кажеш, а?!... Нали ти казах!?!...“ – и тръгна надолу по улицата и с всяка крачка все по-бързо и по-бързо и аз разбрах какво е решил и преди да се изправа, все още седейки на земята, както ме бе прос- нало онова копеле, дрезгаво и глухо му извиках: „Коле!... Коле, недей!... Недей, Коле!... Моля те, Коле!... Спри бе, Коле!... Спри, синко!... Спри, мръсно копеле!... Спри, защо- то, като те хвана, ще те спускам от бой... Спри се, момчето ми! Спри се бе, мамка ти! Моля ти се, Коленце!... Спри се моето момче!!!“. А Колето, не знам дали чу гласа ми, вместо да спре, още повече забърза. Аз, залитайки и още зашеметен от ударите на онова копеле, дето ме цапардоса по мутрата, бавно и трудно се изправих и се затичах след него. Но той, нали все пак бе по-млад от мен и по-пъргав, все повече се отдалечаваше и когато достигнах началото на моста, той вече бе на средата и драскаше по зида, за да се изкатери. Забързах доколкото ми позволяваха силите и миг преди да се хвърли, успях да го хвана за ръката. Но Колето вече бе преминал от другата страна на цименто- вия парапет. Опита се да си помогне с другата си... „Не- дей, момчето ми!!!“ – молех го, а той висеше в ръцете ми, псуваше ме, също ме молеше да го пусна, хапеше ме по ръката, но аз здраво го държах, плачех и пак го молех да се спре. Мъчех се да го убедя, че всичко това няма значе- ние, че животът е по-важен. Исках да му кажа, че човек си заслужава да живее даже за това, че светът сам по себе

си е много красив. Говорех му да се огледа и да види красотата около себе си, да види слънцето, да види небето, да види езерото, но в този момент, шефе, нищо наоколо не беше красиво, защото по моста с трясък и облаци прах минаваха тирове и камази. Един валяк бавно се тътрुзе, трещеше и друсаше целия мост и бълваше кълбета от дим. Всичко наоколо тънеше в пушеци от изгорели газове. Отровна миризма се излъчваше от намазаните с мравчена киселина и катран релси под моста. От езерото се носеше воня на тиня. Слънцето едва прозираше сред облациите от тези пушеци и отровни газове и наистина сред тази воня и прах как да убедиш човек, че животът е красив и наистина си заслужава човек да живее сред тази красота, но Колето съвсем не чуваше какво му приказвам, само се дърпаше и риташе с крака и ме хапеше по ръката да го пусна. По едно време намери опора под краката си, като стъпи на една от разпорките, стърчащи под дъгата на моста, на която бяха поставени кабелите за осветлението. Това му даде известна устойчивост и сила, той ме ухапа силно по ръката и се измъкна. И все пак аз успях да го хвана за яката на костюмчето му и може би щях да го задържа, но разпорката, на която беше стъпил, се счупи и той политна. В ръката ми остана само разпраната му яка, а той политна и падна, и загина, загина Малкото Коленце, шефе. Точно през същото това време мина влакът. Той падна върху машината, тя го удари и Колето като кукла изхвърча нагоре; машината мина под него и той отново падна на следващия вагон, който също го изхвърли и после пак като парцалена кукла, и пак, и пак!...

Разплака се старецът Аркадий, после избърса сълзите си, закашля се дълго и задъхано и глухо продължи:

– Та така бяха нещата с това момче, шефе. Да, така бяха!... Загина Малкото Коленце!... – млъкна, замислен за около минута и пак с дрезгав шепот повтори: – Загина Малкото Коленце!... – Избърса с мръсния си ръкав насълзените си очи и носата си и кротко ме попита. – Вярваш ли ми, а?!...

Нищо не му отговорих. Само звъннах на дежурния сержант да изведе стареца, защото той едва ли щеше да се

оправи на път към изхода по сложните коридори на полицейското управление. Когато дежурният дойде, с поглед ме попита какво да прави със задържания.

– Свободен е!... Изведи го!... Свободен е!...

Старецът се изправи. Посегна да ми стисне ръка за сбогуване, но вероятно се сети за моята първа реакция и смутено прибра ръката си. На вратата изведнъж се сети и се извърна притеснено:

– Шефе, а ще ми върнат ли шишенцето с ракийката?

– Ще ти го върнат. Кажи на дежурния пред входа, преди да излезеш. Аз сега ще се обадя на когото трябва.